

KRÖNIKA

Bonnierologi

"Fler ägare på marknaden har medfört att det i dag går att göra karriär utan att vara kommunist och/eller välsedd på Manilla"

En uppskattad fritidssysselsättning bland journalister i Stockholm är "bonnierologi". Alltså en verksamhet påminnande om forna tiders kremologi. Bonnierologi går ut på att kannstapa om kompetensen hos de olika medlemmar av familjen Bonnier som genom födelse, uppväxt och död kallas att sätta sig vid rodet i något av Bonniers medieföretag.

Sällan när dessa spekulationer offentliggörs. De publicerades som på barer och soaréer så väl tyckt sig veta vad Abbe I, II eller III, Lucke, Johan, Eva, Carl Johan, David, Jonas med flera duger till, vet vad de är men inte vad de kan bli. Bäst att tassa kring gröftat. Dessutom vill man ju gärna vara med på den arliga Bonnierfesten på Manilla i augusti – alla är där. Lämpligare är att tala om "styrelsen", "familjemedlemmarna", "Bonniersfären" eller något annat lite mer opersonligt. Att för en mediearbetare utmana Bonniers kändes åtminstone för lika obekvämt som att ge sig på sossieriet för den som aspirerar på en karriär i den offentliga sektorn.

HÄRMEDE PÅSTÅR JAG INTE att familjen Bonnier skulle vara hämndlysten eller maktberusad, bara att intresset inte ljugit för många av de journalister i Stockholm som har upp-natt pensionsåldern under goda förhållanden. Man biter inte den osynliga handen.

Medielandskapet i huvudstaden har befriats under de senaste åren. Fler ägare på marknaden har medfört att det i dag går att göra karriär utan att vara kommunist och/eller välsedd på Manilla. (Jokern Svenska Dagbladet var för andra mediers räkning tillhandahållit utbildning för journalister med mottot "rädde sig den som kan".)

Till och med Bonniers själva har repat mod och någon gång låtit icke bekännande socialister studa på sina tidningars chefsstolar, nästan frivolt obekymrade om ögonen nacken från Rosenbad. Hegemonin kanske är skon att slippa.

BONNIEROLOGI INTRESSERAR därför att en stor ärvd koncern har samma problem med successionen som den ärfviga monarkin. Allmogens står i spänd förväntan redan vid irvtagarens vagga. Hur blir det nästa gång?

De flesta arvingar blir ungefär lika klipska som folk är nest. Men dyker det någon gång upp en Elisabeth I, Peter I, Store eller Gustav III, med mer än genomsnittligt förtänd, skrivs historia. En monark som ägnar sig åt annat än att festa och samla konst och förmår sköta sitt ämbete utan att driva sitt fögderi i fördärvet, vinner storhet och får stå staty efter sin död.

För den som har ärvt makten i ett företagsimperium äcker det med att inte alla projekt havererar, att någon tidning går bra, att inte alla incentiva leder till bankrut, för att ramstå som duglig och bli bronsbyst. Men för den som är allad redan i livmodern, utan att vara utvald att klara sig så egen hand, behövs för att lyckas oftast – som för Gustav I Adolf – en Oxenstierna eller för Wilhelm I en Bismarck.

Den ärfvliga successionen har också fördelar. Att vara ödd till monark eller styrelseordförande ger en enastående möjlighet att utbilda sig i sitt kall från barnsben.

I de gamla monarkierna fick kungabarnen lära sig fäkta, lans och tala många språk under dygnets alla vakna timmar. Inte för inte kunde Gustav III sucka till hovpoeten Cellgren att "vi två äro de enda bildade människorna i verige". Det var generöst, han var själv förmodligen den äst utbildade i landet.

DET ÄR INTE SÄKERT att de näringslivsdynastier som stannat i Sverige har så ambitiösa utbildningsprojekt för sin avkomma – mig förefaller det mest handla om att lära sig segla. Men den gode yachtägaren kämpar inte mot grynnor, han navigerar förbi dem. Med en god skeppare till hjälp, om han är klok.

Den sentida svenska ekonomiska historien uppvisar en ödesdigert brist på goda skeppare.

LARS FIMMERSTAD

Franska fenomenen

Paris – en gång världens metropol – finns, även om vi nästan glömt bort det i vår globaliserade värld. Johan Tollgerd ger oss en kulturkrönika från Paris. Kultur & Liv återkommer då och då med liknande glimtar från olika världsmetropoler.

INBLICK/Paris

Vem vågar fortfarande anklaga fransmännen för att vara stora nationalisterna?

Visst är det sant att många medborgare identifierar sig med kulturen och är förvisade om att det franska språket inte helt och hållet kommer att utplånas av Coca-Cola-kulturen som drar fram även över världsstaden Paris.

Men samtidigt finns ett nyvaknat och nyfikat intresse att lära sig engelska, om än med skorrande rrrr.

Engelska ensemblen Brava har utnyttjat detta, och varje måndag spelar dess medlemmar teater på engelska i en av den franska historiens mest kända kafeer, Café de Flore på Boulevard Saint-Germain.

Kanske skulle det engelska språket få en av det förgångnas stamgäster som Jean-Paul Sartre att vända sig i graven. Men för dagens franska cafébesökare förhöjer just engelskan charmen med skådespeleriet.

Blygsam Gréco

Få artister har imponerat på mig lika mycket som Juliette Gréco. Till skillnad från dagens unga popartister pratar hon aldrig om hur många guldkivor hon har tilldelats, eller hur många älskare hon haft genom tiderna. Ändå har pojkvännerna varit många och flera av hennes sånger har grävt sig in i det allmänna medvetandet så starkt att nästan alla fransoser kan några rader av "Accordéon", "Déshabillez-moi", "Sous le ciel de Paris" eller "La javanaise".

Men det är inte på det viset hon värderar sitt liv, berättas det i nyutkomna boken *Les vies d'une chanteuse* (ung. En sångerskas flera liv) av Bertrand Dicale.

Gréco symboliserar inte bara fransk chanson, utan även kvinnofrigörelse och självständighet. Det är just denna sällsynta företeelse som är styrkan i hennes liv.

Jag har aldrig tvingats till någonting, betonar Juliette Gréco, utan har alltid gjort som jag har velat och det är jag stolt över! Vi träffas i baren på Hotel Lutetia, i Paris St Germain. Grécos förlovade kvarter. En pianist underhåller och ett glas rödvin värmer före teatern eller bion.

I efterkrigstidens Paris blev Juliette Gréco musan i St Germain och omgav sig med existentialisternas främsta företrädare: Jean-Paul Sartre och Simone de Beauvoir. Men

Premiär för Kjell Alinge i morgon

Alinges razzia. Under den vinjetten debuterar Kjell Alinge på Kultur & Liv i morgondagens tidning. Varje följande fredag gör han en razzia i den globala mångkulturens värld, där han hänsynslöst fångar in de mest skilda fynd och presenterar dem på sitt vis. Hög och lågt, vitt och brett – inga gränser respekteras när han kastar ut sitt nät. Kristinehamnspojken Alinge (vem är Kjell med honom?) har en brokig karriär i etermedier bakom sig med program som Eldorado och Hemma hos. Musik och åter musik har han presenterat för lyssnarna och tidningspalter har glatt sig åt hans medverkan, så nu även dessa. Ständiga referenser är enligt honom själv: Gud, Hitler, Harry Martinson, Braque, Switters, Edward Hopper, Cole Porter, jazz & soul, modern electronica = club- & dansmusik, lyrik, discomusik ... Ja, kan det beskrivas klarare och entydigare?

LARS FIMMERSTAD

Konstens Nobelpris

Den sedan 1957 Parisboende svenske konstnären Bengt Olsson visar målningar från 50 år på

även av Miles Davis och Françoise Sagan.

– Det var en underbar tid då frihet och generositet var a och o. Till skillnad från i dag. Nu går tyvärr allt ut på profit, säger hon.

1966 turnerade Gréco med Georges Brassens och året därpå drog hon 60 000 åskådare i Berlin!

– Mitt temperament uttrycker orkan, passion och galenskap, och jag lever mig helt och hållet in i sången, säger Gréco.

Jujube. Grécos memoarer gavs ut 1982. Men nya *Les vies d'une chanteuse* med otaliga bilder från hennes händelserika karriär har blivit en populär julklapp i årets julrusch. På skiva är hon lite mer sällsynt numera, även om "Un jour d'été et quelques nuits" (Ung. En sommardag och några nätter) blev en hitlistsuccé för två år sedan och shown på Théâtre de l'Odéon drog fulla hus.

– Men än är det krut i gumman, och så länge jag bara orkar lovar jag att stå på scen, säger hon med bestämdhet i rösten. Vi får hoppas det.

Musée Maillou. Att få ställa ut på museet som har uppkallats efter skulptören Aristide Maillou, där alster av Henri Matisse, Frida Kahlo och Francis Bacon tidigare har hängt, anses vara en stor ära i dag. Den snobbiga parisiska kultureliten tycker till och med att detta är lika förnämt som att få ett Nobelpris – fast i konst.

Bengt Olsson som har hunnit fylla 61 år, flyttade till Paris redan 1960. Genombrottet blev en 800 kvadratmeter stor utsmyckning i naturbetong i entréhallen på länsstyrelsen i Parisförorten Creteil. Året var 1969 och sedan dess har karriären rullat på.

På Musée Maillou visas hans utställning "Dans la lumière du nord" (ung. I Nordens sken) fram till den 14 januari med flera modeller av hans utsmyckningar och 60 oljemålningar.

Tillåtet att tafs

Se och RÖR gärna statyerna! uppmanar vaktentartigt på världens största museum Louvren. Ser man på. För en gangs skull skriver han inte ilsket: se men INTE röra!

Venus av Milo och tolv andra kopior av statyer från antiken och medeltiden ställs ut till de synskadades förfogande i Parismuseets sal Espace Tactile.

Skulpturerna ingår i den två år långa utställningen "2000 ans de création" (2000 år av skapande). Den är värd ett besök även för icke synskadade, som för en gangs skull får röra Louvrens dyrgräpar med händerna.

JOHAN TOLLGERD

LARS FIMMERSTAD